

Delfiner svømmer i et olieudslip © Ron Wooten / Marine Photobank

Havforurening opstår, når skadelige stoffer som kemikalier, plast (herunder [spøgelsesnet](#), dvs. fiskenet efterladt i havet), olie og spildevand kommer ud i havet fra forskellige kilder som afstrømning fra land, industrielle aktiviteter, [akvakultur](#), fiskeri og skibsfart. Disse [forurenende](#) stoffer kan skade havpattedyr direkte eller ødelægge deres leveområder. [Forureningen](#) spredes gennem havstrømme og vind og kan påvirke fjerntliggende områder, hvor der ikke findes industri. De fleste [forurenende](#) stoffer nedbrydes meget langsomt – hvis overhovedet.

Fakta...

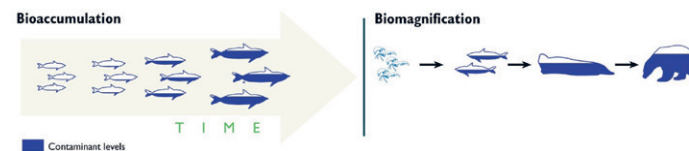
- Mindst 8 milliarder kg plast ender hvert år i havet på verdensplan [3].
- 80 procent af al plast i havet stammer fra land, men føres ud i havet af vind, floder og spildevand [4].
- Mindst 60 procent af alle havpattedyrarter i det nordøstatlantiske område har lidt under [indtagelse af eller indfiltrering i havaffald](#) [5].
- Brugen af visse kemikalier har været strengt reguleret siden 1980'erne, men de skader stadig havpattedyr i dag [6]. Et eksempel er pesticidet DDT, som blev brugt til at dræbe insekter og øge udbyttet i landbruget fra 1940 til 1970. Man kan stadig finde DDT i havpattedyrs [spæk](#)lag [7].

Mikroplast fundet i maven på en død småhovedet hval vest for Bergen © Cristoph Noever / UiB

Plastforurening i havene handler ikke kun om store stykker affald, men også om plast, der er nedbrudt til mindre partikler, kaldet mikroplast, og endnu mindre partikler, nanoplast. Bare én plastikflaske kan gå i så mange stykker, at dele af den kan findes på alle verdens strande [1]. Mikroplast findes også i produkter som sæber, hudcremer og tandpasta. Disse små plastpartikler ender i havet gennem spildevand, hvor de bliver spist af havdyr. Det er svært at undersøge, hvor skadelige disse partikler er, men der er tegn på, at de kan øge risikoen for sygdomme [2] og føre til [biomagnifikation](#) af [forurenende](#) stoffer.

[Bioakkumulering](#) er ophobningen af skadelige kemikalier (såsom tungmetaller og pesticider) i en organisme over tid. Disse stoffer binder sig til fedt og ophobes i dyrenes kroppe, efterhånden som de spiser [forurenede](#) bytte. Når større dyr spiser mindre, bevæger kemikalierne sig op gennem fødekæden og bliver endnu mere koncentrerede og farlige – en proces kaldet [biomagnifikation](#). Dette kan føre til farligt høje niveauer af [forurenende](#) stoffer hos [toprovdyr](#) som havpattedyr, der ofte lever længe og befinder sig øverst i fødekæden. Selvom man har forsøgt at reducere [forurening](#), er nogle kemikalier stadig et stort problem, og undersøgelser har forbundet høj [forurening](#) med svigtende evne til at få unger hos marsvin, spækhuggere og øresvin [8, 9].

Biomagnifikation og bioakkumulering © WWF

Diskuter: Når en plastikflaske havner i naturen, er det så [forbrugeren](#), der køber flasken, eller virksomheden, der producerer den, som bærer størst ansvar for miljøpåvirkningen?

Læs mere om forurening på NAMMCO's hjemmeside:

